SMP Haaksbergen

17 november 2026

NatuurInclusief
Ecologisch advies- en projectbureau

GEMEENTE HAAKSBERGEN

Trots op de Achterhoek

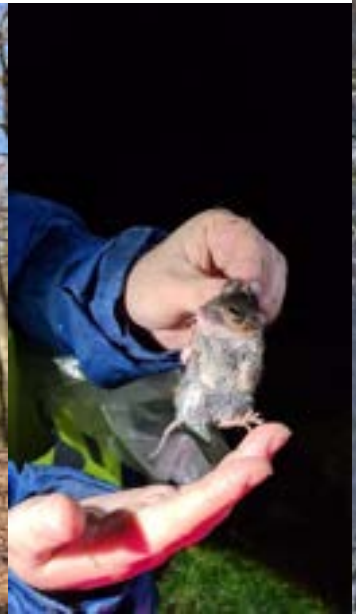

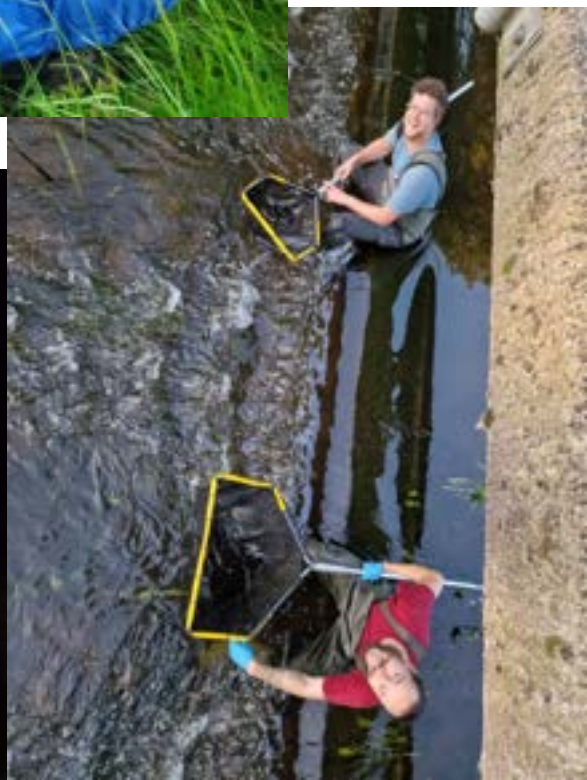

Inhoud

- Aanleiding
- Toelichting SMP-principe
- SMP Haaksbergen
  - Resultaten en doel
- Ideeën en vragen

GEMEENTE HAAKSBERGEN

Aanleiding

- Omgevingswet
- Beschermen van de fysieke leefomgeving
- NEE!, tenzij-principe
- Soortenbescherming (o.a. vleermuizen: conform Europese Habitatrichtlijn, Gierzwaluw en huismus: conform Europese Vogelrichtlijn)

Aanleiding

▲ Verloedering Fort Zeekant Bergen op Zoom. © Pix4profs/Iman Fase

Nog geen sloop: vleermuizen en huismussen leggen nieuwbouwproject Fort-Zeekant stil

Vleermuizen leggen sloop woningen stil

Mark Kool 17 mei 2025, 18:00 • Aangepast 17 mei 2025, 18:10 • 2 minuten leestijd

Een deel van de sloopwoningen in Sassenheim
© Omroep West

Soortenmanagementplan

- Beschermde soorten in gebouwen en huizen (spouw etc.)
- Isoleren/renoveren/verbouwen?
- Dan is onderzoek noodzakelijk
- Hoe verloopt dit proces normaliter?

Regulier traject vs SMP

TRAJECT TOT START WERKZAAMHEDEN

REGULIER

1. De wens om te verduurzamen of verbouwen
2. Per project: ecologisch onderzoek: quickscan
3. Per project: vaak gevolgd door aanvullend onderzoek
4. Per project: aanvraag vergunning (legekosten voor initiatiefnemer)
5. Per project: opstellen ecologisch werkprotocol
6. Start verduurzamen/verbouwen (onvoorspelbare planning)

SMP

1. De wens om te verduurzamen of verbouwen
2. GEBIEDSGERICHT onderzoek, werkprotocollen en vergunningsaanvraag (eenmalige kosten voor gemeente)
3. Start verduurzamen/verbouwen (voorspelbare planning)

Onze visie

Het mogelijk maken van ruimtelijke ontwikkelingen door proactief soorten te beschermen

Dit brengt 3 grote voordelen:

Werkelijke bescherming beschermde soorten
Minder procedures
Minder kosten

SMP Haaksbergen

1. Planning
2. Plangebied
3. Ruimtelijke ingrepen
4. Beschermde soorten
5. Nulmeting
6. Maatregelen

SMP Haaksbergen

1. **Planning**
2. Plangebied
3. Ruimtelijke ingrepen
4. Beschermde soorten
5. Nulmeting
6. Maatregelen

SMP Haaksbergen

Plan van aanpak	Veldwerk	Uitwerken resultaten	Verslaglegging & vergunningsaanvraag
Q1 2026	**Q2 & Q3 2026**	**Q4 2026/Q1 2027**	**Q1 & Q2 2027**

SMP Haaksbergen

1. Planning
2. **Plangebied**
3. Ruimtelijke ingrepen
4. Beschermde soorten
5. Nulmeting
6. Maatregelen

SMP Haaksbergen

SMP Haaksbergen

1. Planning
2. Plangebied
3. **Ruimtelijke ingrepen**
4. Beschermde soorten
5. Nulmeting
6. Maatregelen

Ruimtelijke ingrepen

1. Ruimtelijke ingrepen aan gebouwen
   - Isolatie, zonnepanelen plaatsen, dakkapel plaatsen, vervangen kozijnen, et cetera.
   - Wel onder bepaalde voorwaarden

SMP Haaksbergen

1. Planning
2. Plangebied
3. Ruimtelijke ingrepen
4. **Beschermde soorten**
5. Nulmeting
6. Maatregelen

- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Gewone grootoorvleermuis
- Baardvleermuis
- Brandtsvleermuis
- Meervleermuis
- Kleine dwergvleermuis

- Huismus
- Gierzwaluw
- Huiszwaluw
- Spreeuw
- Zwarte roodstaart
- Steenuil
- Kerkuil
- Bosuil

- Steenmarter

SMP Haaksbergen

1. Planning
2. Plangebied
3. Ruimtelijke ingrepen
4. Beschermde soorten
5. **Nulmeting**
6. Maatregelen

Nulmeting

- Gebiedsonderzoek
- Veldonderzoek
  - Deelgebieden
  - Fietsen
- Habitatsanalyse
- Kerkzoldertellingen

Resultaten

- 5 kraamverblijven laatvlieger met totaal 35 uitvliegers
- 36 kraamverblijven gewone dwergvleermuis met totaal 949 uitvliegers

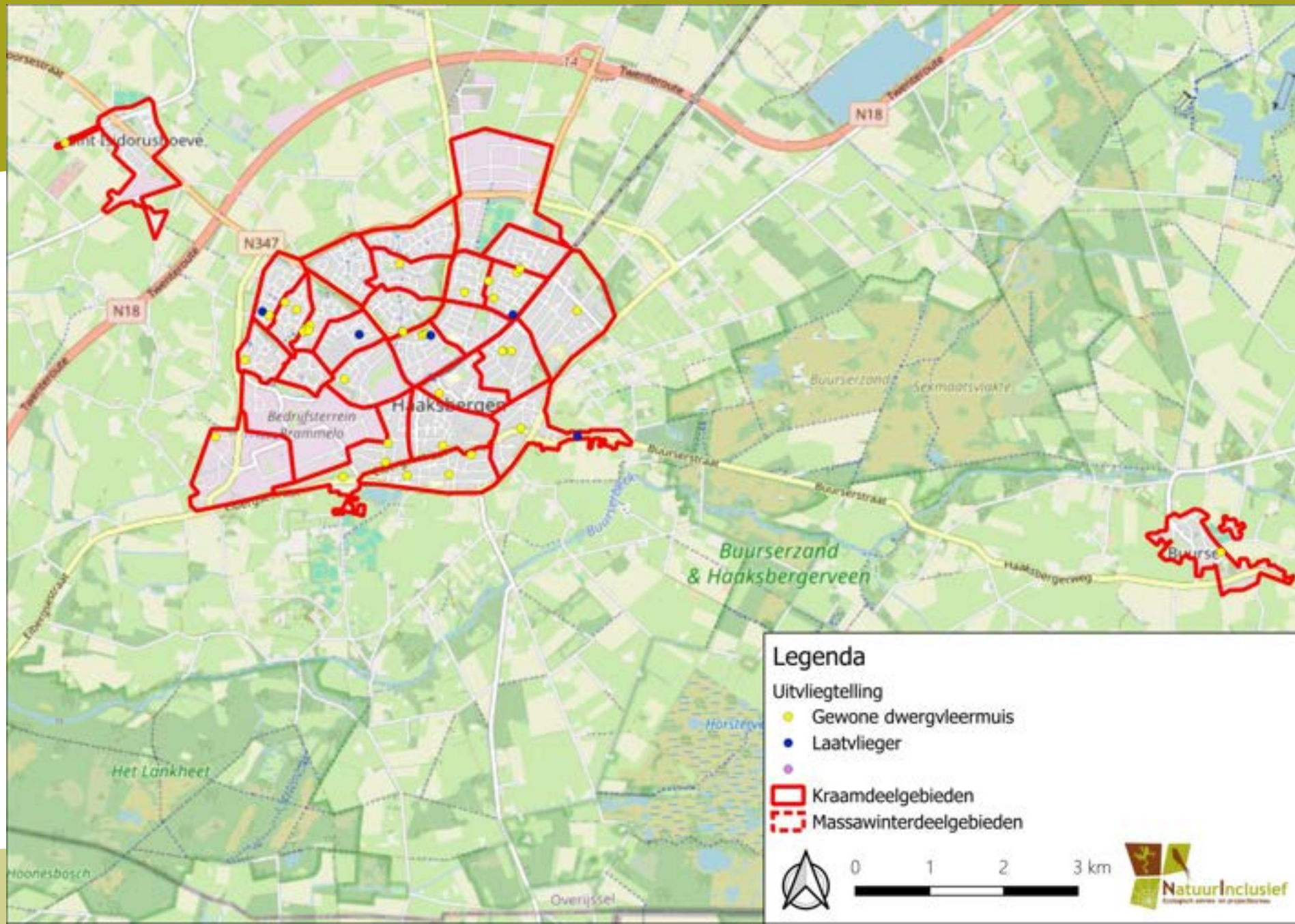

Resultaten

- 63 nesten gierzwaluw
- 601 nestindicerende dieren

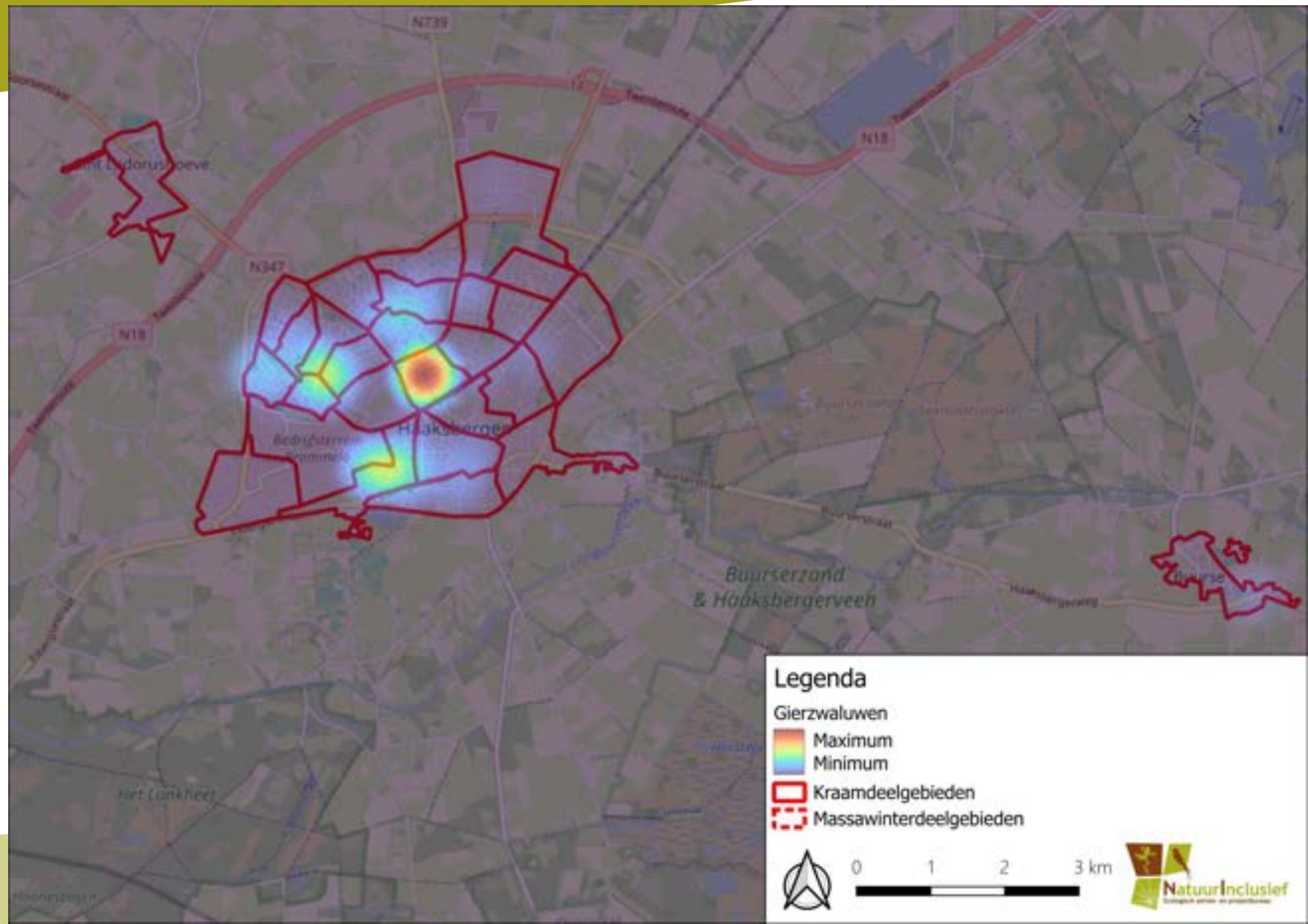

Resultaten

- 826 huismussen met nestindicerend gedrag

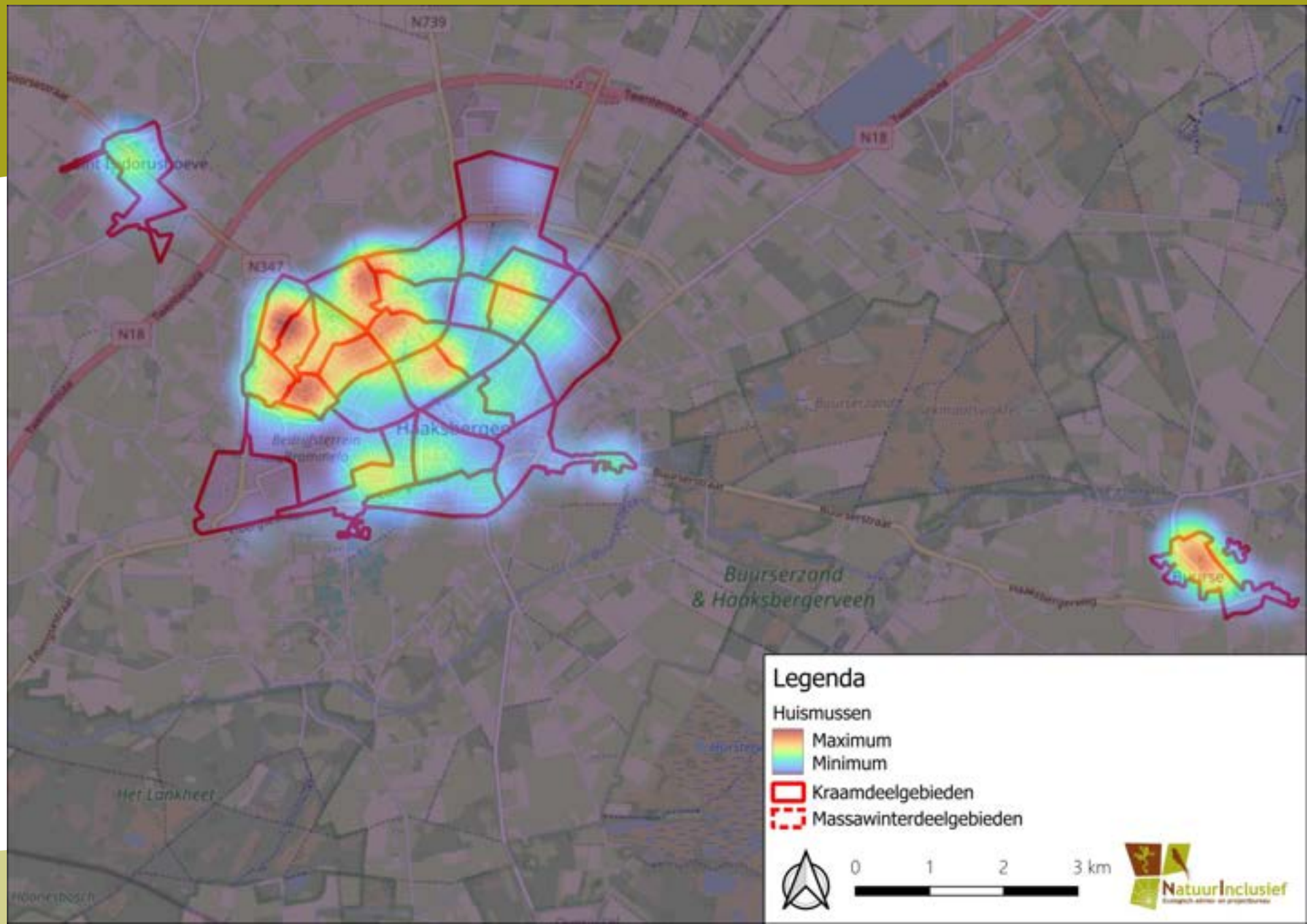

Discussie

- Er zijn relatief veel kraamverblijven aangetroffen maar deze zijn klein in omvang
- Er zijn relatief weinig gierzwaluwen aangetroffen, vooral in de kleine kernen zoals Buurse. Waar ligt dit aan?
- Er zijn hotsspots van huismussen aanwezig
- Lagere dichtheden op de industrieterreinen

Roel de Greeff • 2de
Senior Adviseur Ecologie bij Tauw Nederland
3 mnd •

Connectie maken

Er zijn al veel ecologische adviesbureaus die er op LinkedIn aandacht aan hebben geschonken, maar ook wij zien het in het veld terug. Het is een beetje een vreemd jaar als het gaat om de vondsten van kraamverblijfplaatsen van #vleermuizen. Vooral tijdens #SMP-onderzoeken zien we een enorme stijging in het aantal kleine 'kraamverblijfplaatsen' of vermoedelijke kraamverblijfplaatsen die vroegochtend worden gevonden waar vervolgens in de avond geen enkel individu uitvliegt. We zitten inmiddels in de periode waarin sommige jonge vleermuizen al meevliegen en anderen nog lekker in de #kraamverblijfplaats zitten. Daar hoort langzaam het uiteenvallen van kraamgroepen bij, maar momenteel zien we echt onverwacht veel kleine (kraam)verblijfplaatsen of plekken met zwermgedrag en zonder of met kleine aantallen uitvliegers. De vraag is: waar heeft dat mee te maken.

Wij denken dat in ieder geval het gekke verloop van het weer (veel natte avonden) en de enorm hete week eind juni wel (mede) debet zijn aan dit fenomeen. Afgelopen maandag voerde ik nog een SMP-ochtendbezoek uit. Daarbij vond ik in een straatje op twee gevels tegelijkertijd zwermgedrag van de gewone #dwergvleermuis. Beide gevels bevonden zich aan de overzijde van de straat ten opzichte van elkaar. Op beide gevels werd door kleine aantallen gezwermd en duidelijk was dat ten minste een of enkele jonge dieren meevlogen (leuke social calls levert dat altijd). Ook binnengaan van de verblijfplaatsen zag ik geregeld. Vreemd om in twee afzonderlijke maar direct tegenover elkaar staande panden dit gedrag te zien. Zeker omdat je nu nog mag verwachten dat de groepen nog relatief groot zijn. Bij de uitvliegtelling bleek dat respectievelijk maar 9 en 5 dieren uitvlogen. Totaal niet wat je verwacht bij langdurig zwermgedrag dat zeker van 3 tot 5 is geconstateerd. Anekdotisch maar toch: de verblijfplaatsen bevonden zich beiden achter een witte gevel. Zou dat te maken kunnen hebben met die enorm hete week die we achter de rug hebben gehad? Feit is in elk geval wel dat het moeilijk zoeken is dit jaar. Ik ben ook benieuwd of en hoe we hier rekening mee moeten houden als het straks gaat om populatie-inschattingen.

Bijgevoegd een filmpje gemaakt met #warmtebeeldcamera van een van de twee plekken. Ook met het onduidelijke gedrag dit jaar blijft het dus #mooiwerk!

SMP Haaksbergen

1. Planning
2. Plangebied
3. Ruimtelijke ingrepen
4. Beschermde soorten
5. Nulmeting
6. **Maatregelen**

Maatregelen

Niet alleen verblijfplaatsen

Maatregelen

- Wat heeft een soort allemaal nodig?
- Vier V's (**V**oedsel, **V**eiligheid, **V**oortplanting & **V**erbinding)
- Op die vier V's moet ingezet worden.

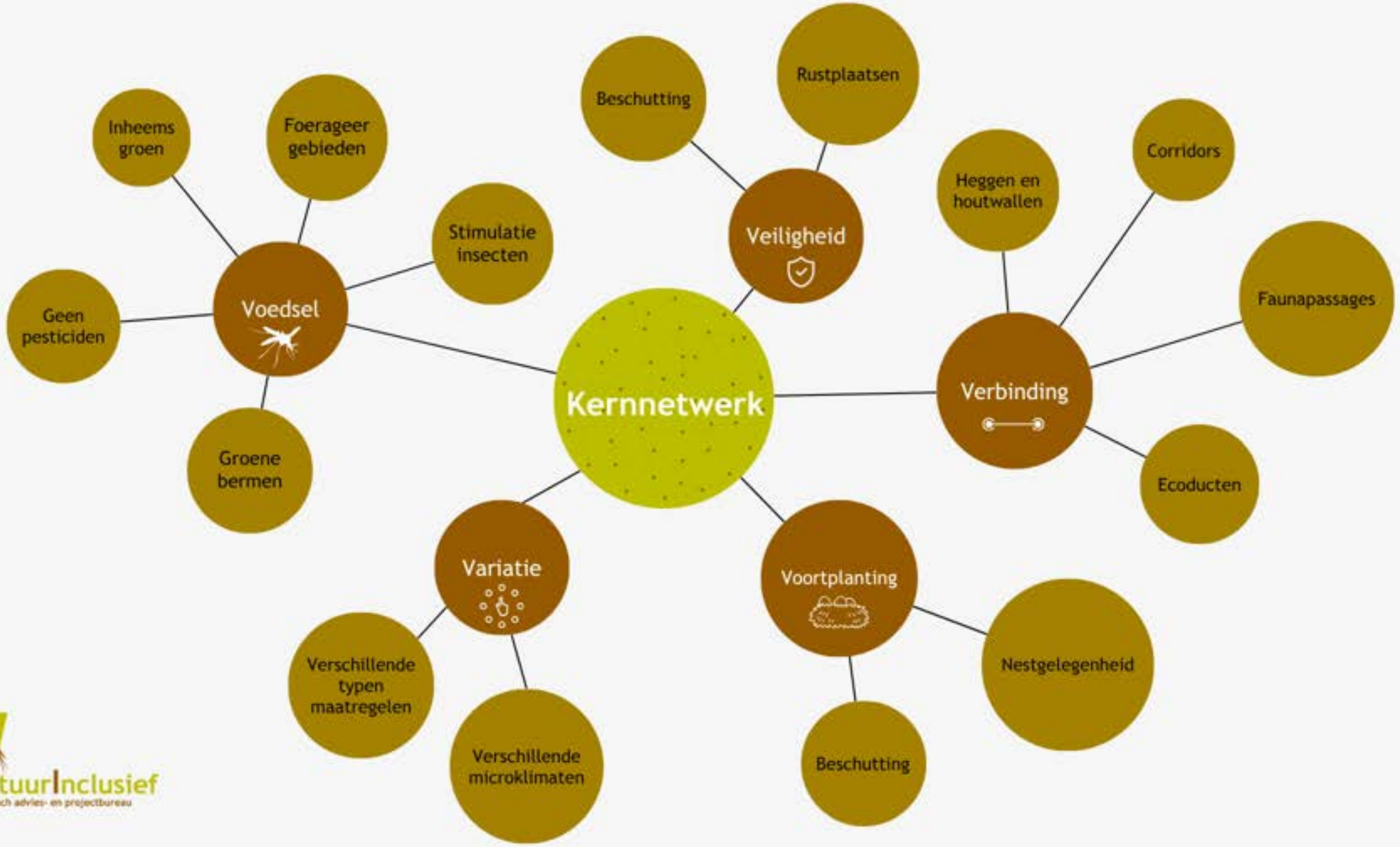

NatuurInclusief
Ecologisch advies- en projectbureau

Wat kunnen jullie doen?

- Predatoren (vleermuizen) lijken een stabiel netwerk te hebben
- Voedselaanbod omhoog (insecten) → algemene biodiversiteit → tuinen kunnen hier een grote rol in spelen
  Bloemenmengsels (met nachtbloeiers), eetbare planten, hagen etc.

Wat kunnen jullie doen?

- Gierzwaluwkasten plaatsen in de kleinere woonkernen
- Industrieterreinen kunnen groener en geschikter

Hoe verder?

- Realiseren van de maatregelen
- Monitoring
- Na de monitoring is het mogelijk om uitspraken te doen over de populatie ontwikkeling

Vragenronde

Contact:

annemiekdijk@natuurinclusief.nl

NatuurInclusief
Ecologisch advies- en projectbureau